



MINISTARSTVO REGIONALNOGA RAZVOJA I FONDOVA EUROPSKE UNIJE

**SMJERNICE ZA USPOSTAVU URBANIH PODRUČJA
I IZRADU STRATEGIJA RAZVOJA URBANIH
PODRUČJA
za financijsko razdoblje
2021. - 2027.**

Verzija 2.0

Zagreb, srpanj 2021.

POPIS KRATICA

EFRR	Europski fond za regionalni razvoj
EU	Europska unija
ITU	Integrirana teritorijalna ulaganja
JLS	Jedinica lokalne samouprave
KF	Kohezijski fond
Ministarstvo	Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije
NN	Narodne novine
RH	Republika Hrvatska
Smjernice	Smjernice za uspostavu urbanih područja i izradu strategija razvoja urbanih područja za financijsko razdoblje 2021. – 2027.
SRUP	Strategija razvoja urbanoga područja
UA	Urbana aglomeracija
ZRRRH	Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske

Sadržaj

1.	UVODNE ODREDBE	4
1.1.	Svrha Smjernica.....	4
1.2.	Pravni okvir	4
1.3.	Održivi urbani razvoj i ITU mehanizam.....	7
1.4.	Uloga i cilj izrade stretegije razvoja urbanoga područja	9
2.	POSTUPAK STRATEŠKOG PLANIRANJA ODRŽIVOG URBANOG RAZVOJA....	11
2.1.	Definiranje obuhvata i uspostava urbanih područja	11
2.1.1.	Definiranje grada središta urbanog područja.....	12
2.1.2.	Definiranje JLS-ova koji se predlažu za ulazak u obuhvat urbanoga područja.....	14
2.1.2.1.	Osnovni i dodatni kriteriji	14
2.1.2.2.	Veličina urbanoga područja.....	16
2.1.3.	Traženje pisanog mišljenja o ulasku JLS-ova u obuhvat.....	16
2.1.4.	Dostava mišljenja JLS-ova o ulasku u obuhvat.....	16
2.1.5.	Dostava konačnog prijedloga obuhvata na mišljenje Ministarstvu	17
2.1.6.	Mišljenje Ministarstva na konačni prijedlog obuhvata.....	17
2.1.7.	Uspostava urbane aglomeracije/urbanoga područja	18
2.2.	Uspostava institucionalnog okvira za izradu i provedbu SRUP-a.....	19
2.2.1.	Sklapanje Sporazuma o suradnji na izradi i provedbi SRUP-a	19
2.2.2.	Uspostava Partnerskog vijeća za urbano područje	19
2.2.3.	Uspostava Koordinacijskog vijeća	20
2.3.	Izrada i donošenje SRUP-a.....	21
2.3.1.	Izrada nacrtu SRUP-a	21
2.3.2.	Savjetovanje s javnošću o nacrtu SRUP-a.....	22
2.3.3.	Donošenje, izmjena i/ili dopuna SRUP-a.....	23
2.3.4.	Izrada, donošenje, izmjena i/ili dopuna provedbenih akata SRUP-a.....	24
2.4.	Izveštavanje o provedbi SRUP-a.....	26
2.5.	Vrednovanje SRUP-a	27
3.	POPIS DODATAKA SMJERNICAMA	28
4.	PROVEDBENI DOKUMENTI STRATEGIJE RAZVOJA URBANOGA PODRUČJA	28
4.1.	Akcijski plan stretegije razvoja urbanoga područja.....	28
4.2.	Komunikacijska strategija i Komunikacijski akcijski plan – struktura	28

1. UVODNE ODREDBE

1.1. Svrha Smjernica

Smjernice za uspostavu urbanih područja i izradu strategija razvoja urbanih područja (dalje u tekstu: Smjernice) izrađuje **Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije** (dalje u tekstu: Ministarstvo) kao tijelo nadležno za politiku urbanoga razvoja i koordinaciju provedbe mehanizma integriranih teritorijalnih ulaganja (dalje u tekstu: ITU mehanizam) u Republici Hrvatskoj.

Svrha Smjernica je pružiti upute urbanim područjima tijekom procesa definiranja i uspostave urbanih područja, tijekom procesa izrade strategija razvoja urbanih područja (dalje u tekstu: SRUP) kao i tijekom procesa praćenja njihove provedbe i vrednovanja. Također, svrha je i osigurati odgovarajuće predloške i obrasce te kod provedbe pojedinih aktivnosti urbana područja uputiti na odredbe relevantnih propisa.

Verzija 1.0 Smjernica donesena je u rujnu 2015. te su temeljem iste definirana i uspostavljena urbana područja i izrađene strategije razvoja za urbana područja za financijsko razdoblje od 2014. – 2020.

Temeljem iskustava stečenih u dosadašnjoj provedbi ITU mehanizma, Ministarstvo donosi **revidirane Smjernice, verzija 2.0** koje će gradovi koristiti u procesu definiranja i uspostave urbanih područja te izrade SRUP-ova za **financijsko razdoblje 2021. – 2027.**

1.2. Pravni okvir

Smjernice se donose sukladno članku 15. stavak 6. Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (dalje u tekstu: ZRRRH) te se primarno temelje na odredbama predmetnog Zakona i njegovih podzakonskih akata. Također, u dijelovima u kojima je primjenjivo, Smjernice se temelje i na širem nacionalnom te pravnom okviru Europske unije (dalje u tekstu: EU).

Napomena:

U nastavku se navodi pravni okvir koji je na snazi u trenutku donošenja Smjernica. U slučaju naknadne izmjene pravnog okvira potrebno se pridržavati odredbi propisa koji su na snazi u trenutku postupanja, posebice u slučaju kada pojedine odredbe Smjernica direktno proizlaze iz nekog od navedenih pravnih propisa.

Nacionalni pravni okvir:

A) Okvir koji uređuje regionalni razvoj:

- **Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14, 123/17, 118/18)¹**, posebno članci 14., 15., 28., 48. i 49. u dijelu koji definira:
 - Strategiju razvoja urbanoga područja kao temeljni akt razvoja urbanoga područja (točka 1.4. Smjernica – članak 15. ZRRRH-a);
 - kategorije urbanih područja (točka 2.1. Smjernica – čl. 14. st. 2. ZRRRH-a);
 - gradove središta urbanih područja (točka 2.1.1. Smjernica – čl. 14. st. 3. 5. i 6. ZRRRH-a);
 - način uspostave urbanih područja (točka 2.1.7. Smjernica – čl. 14. st. 4. i 7. ZRRRH-a);
 - obvezu uspostave Partnerskog vijeća za urbano područje (točka 2.2.2. Smjernica – čl. 28. ZRRRH-a);
 - grad središte urbanoga područja kao nositelja izrade Strategije (točka 2.3.1. Smjernica – čl. 15. st. 2. i 3. ZRRRH-a);
 - nadležnost predstavničkog tijela nositelja izrade Strategije za donošenje Strategije (točka 2.3.3. Smjernica – čl. 15. st. 5. ZRRRH-a);
 - nadležnost grada nositelja izrade Strategije za izvještavanje o provedbi strategije i rokove za izvještavanje (točka 2.4. Smjernica – čl. 49. st. 4. ZRRRH-a);
 - obvezu provođenja postupka vrednovanja tijekom izrade, provedbe te nakon provedbe Strategije (točka 2.5. Smjernica - čl. 48. ZRRRH-a).

- **Uredba o osnivanju, sastavu, djelokrugu i načinu rada partnerskih vijeća (NN, 103/15)²** kojom se uređuje osnivanje, sastav, djelokrug i način rada partnerskih vijeća, a posebno članci 6. i 13. u dijelu kojim definiraju:
 - obvezu nositelja izrade strategije za osnivanjem partnerskih vijeća urbanih područja (točka 2.2.2. Smjernica – čl. 6. Uredbe);
 - sastav i način imenovanja partnerskih vijeća za urbana područja (točka 2.2.2. Smjernica – čl. 13. Uredbe).

- **Pravilnik o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnoga razvoja (NN 121/15)³** kojim se uređuju načela vrednovanja, ciljevi i koristi vrednovanja, vrste vrednovanja te postupak i metodologija vrednovanja politike regionalnoga razvoja (točka 2.5. Smjernica).

B) Ostali nacionalni pravni okvir

- **Zakon o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj⁴** (NN 86/06, 125/06. – ispravak, 16/07. – ispravak, 95/08 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 46/10. – ispravak, 145/10, 37/13, 44/13 i 45/13. i 110/15) – članak 2. i 3. u dijelu koji definira:

¹ <https://www.zakon.hr/z/239/Zakon-o-regionalnom-razvoju-Republike-Hrvatske>

² https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_09_103_2005.html

³ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_11_121_2295.html

⁴ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2006_07_86_2045.html

- Grad Zagreb kao posebnu i jedinstvenu, teritorijalnu i upravnu jedinicu te gradove sjedišta županija (točka 1.3. Smjernica - članci 2. i 3. Zakona)
- **Zakon o pravu na pristup informacijama (NN 25/13, 85/15)**⁵, članak 11. u dijelu koji definira:
 - obvezu i način provođenja savjetovanja s javnošću pri donošenju zakona i podzakonskih te općih akata odnosno drugih strateških ili planskih dokumenta (točka 2.3.2. Smjernica – čl. 11. Zakona).
- **Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18)**⁶, članci 62. – 75. koji definiraju stratešku procjenu utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (točka 2.3.1. Smjernica).
- **Uredba o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš (NN 3/17)**⁷ koja detaljnije definira stratešku procjenu utjecaja na okoliš (točka 2.3.1. Smjernica).

C) EU pravni okvir:

- **Uredba (EU) 2021/1060** - Uredba o utvrđivanju zajedničkih odredaba o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu, Fondu za pravednu tranziciju i Europskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu te financijskih pravila za njih i za Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike⁸ posebno članci 5., 28., 29. i 30. te Prilog I. u dijelu koji definira:
 - ciljeve politika koji se podupiru kroz fondove (članak 4. Uredbe);
 - integrirani teritorijalni razvoj, izradu teritorijalnih strategija i minimalni sadržaj teritorijalne strategije (točka 1.4. i 2.3.1 Smjernica - članci 28. - 30. Uredbe);
 - Prilog I. koji definira prihvatljiva područja ulaganja iz fondova u financijskoj perspektivi 2021. – 2027.
- **Uredba (EU) 2021/1058** o Europskom fondu za regionalni razvoj i Kohezijskom fondu⁹
 - članak 3. kojim se definiraju specifični ciljevi koje podržava Europski fond za regionalni razvoj (dalje u tekstu: EFRR) i Kohezijski fond (dalje u tekstu: KF);
 - članci 9. i 11. kojima se definiraju integrirani teritorijalni razvoj i održivi urbani razvoj;
 - Prilog I. koji definira zajedničke pokazatelje ostvarenja i rezultata za EFRR i KF po ciljevima politike.

⁵ <https://www.zakon.hr/z/126/Zakon-o-pravu-na-pristup-informacijama>

⁶ <https://www.zakon.hr/z/194/Zakon-o-za%C5%A1titi-okoli%C5%A1a>

⁷ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2017_01_3_117.html

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2021:231:FULL&from=EN>

⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2021:231:FULL&from=EN>

1.3. Održivi urbani razvoj i ITU mehanizam

Financijsko razdoblje 2014. – 2020.

Zbog izrazito brzog trenda rasta, gradovi su danas suočeni s najvišom koncentracijom gospodarskih, ekoloških, klimatskih, demografskih i društvenih izazova te dijele brojne zajedničke probleme. Zbog specifičnih izazova s kojima se suočavaju gradovi, urbana politika se istaknula kao jedna od važnih komponenti regionalne politike te je EU regulativa za financijsko razdoblje 2014. – 2020.¹⁰ definirala da svaka država članica za održivi urbani razvoj mora izdvojiti najmanje 5 % sredstava iz EFRR-a u okviru cilja „Ulaganje za rast i radna mjesta”. EU regulativom¹¹ je uveden ITU mehanizam kao novi mehanizam koji državama članicama omogućava provedbu teritorijalnih strategija i omogućuje integrirano korištenje sredstava iz više europskih fondova ili više operativnih programa. Nastavno na odredbe EU regulative urbani razvoj je kao važan dio regionalnog razvoja ugrađen i u zakonodavstvo Republike Hrvatske donošenjem ZRRRH-a. Predmetni Zakon u članku 14. definira obvezu ustrojavanja urbanih područja, a u članku 15. obvezu izrade strategije razvoja urbanih područja slijedom čega je Ministarstvo u rujnu 2015. godine donijelo Smjernice za izradu strategije razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanje te druga pitanja.

Kroz *Sporazum o partnerstvu između Republike Hrvatske i Europske komisije za korištenje EU strukturnih i investicijskih fondova za rast i radna mjesta u razdoblju 2014.-2020.*¹² definirano je da će Republika Hrvatska za mjere održivog urbanog razvoja imati na raspolaganju 345,35 milijuna eura:

- 253,35 milijuna eura iz EFRR-a i 50 milijuna eura iz KF-a u okviru Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.
- 42 milijuna eura iz Europskog socijalnog fonda u okviru Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020.

Za provedbu ITU mehanizma u financijskom razdoblju 2014. – 2020. odabrano je 7 najvećih urbanih središta: urbane aglomeracije (dalje u tekstu: UA) Zagreb, Split, Rijeka i Osijek s više od 100.000 stanovnika te urbana područja Zadar, Pula i Slavonski Brod s više od 50.000 stanovnika u središnjim naseljima. Izmjenom Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020. koja je usvojena od strane Europske komisije 31. srpnja 2020., mogućnost korištenja ITU mehanizma dobio je i Grad Karlovac s okolnim područjem.

Provedbom navedenog mehanizma napravljen je iskorak u smjeru decentralizacije s obzirom da su gradovi kroz novi mehanizam postali tijelo u sustavu upravljanja i kontrole EU fondovima (za Operativni program Konkurentnost i kohezija) koje provodi aktivnosti ocjenjivanja kvalitete te rangiranje odabranih projektnih prijedloga na svom urbanom području.

¹⁰ Čl. 7. Uredbe EU 1301/2013. - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hr/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1301>

¹¹ Čl. 36. Uredbe (EU) br. 1303/2013 - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hr/TXT/?uri=celex%3A32013R1303>

¹² https://strukturnifondovi.hr/wp-content/uploads/2017/03/GLAVNI-DOKUMENT-Sporazum_o_partnerstvu_HR.pdf

Prihvatljive aktivnosti u sklopu ITU mehanizma u financijskom razdoblju 2014.–2020. podijeljene su u tri tematska područja: pametni gradovi, održivi gradovi i uključivi gradovi, a cilj ulaganja je bio omogućiti povoljno okruženje za razvoj poduzetništva, povećati učinkovitost sustava toplinarstva, obnoviti brownfield lokacije (bivša vojna i/ili industrijska područja), povećati zapošljavanje i turističke izdatke kroz unaprjeđenje kulturne baštine te porast broja putnika u javnom prijevozu.

Financijsko razdoblje 2021. – 2027.

EU regulativa za financijsko razdoblje od 2021. - 2027. povećava izdvajanje sredstava iz EFRR-a za održivi urbani razvoj sa 5% na minimalno 8% od ukupne EFRR alokacije¹³ te kao preduvjet za korištenje ITU mehanizma definira obvezu izrade teritorijalnih strategija¹⁴. Nadalje, EU regulativa 2021.-2027. predviđa pet ciljeva kohezijske politike i to prvi cilj: Konkurentnija i pametnija Europa promicanjem inovativne i pametne gospodarske preobrazbe i regionalne povezivosti u području IKT-a; drugi cilj: Zelenija, otporna Europa s niskom razinom emisija koja prelazi na gospodarstvo s nultom, neto stopom emisija ugljika promicanjem prelaska na čistu i pravednu energiju, zelenih i plavih ulaganja, kružnoga gospodarstva, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama, sprečavanja rizika i upravljanja njime te održive urbane mobilnosti; treći cilj: Povezanija Europa jačanjem mobilnosti; četvrti cilj: Uključivija Europa s istaknutijom socijalnom komponentom provedbom europskog stupa socijalnih prava i peti cilj: Europa bliža građanima poticanjem održivog i integriranog razvoja svih vrsta područja i lokalnih inicijativa¹⁵. Na teritorijalni razvoj usmjeren je peti cilj politike koji se među ostalim može provoditi putem integriranih teritorijalnih ulaganja. Pored ključnih područja ulaganja unutar navedenog cilja mogu se odabrati i sva ostala ključna područja ulaganja¹⁶ unutar četiri preostala cilja kohezijske politike 2021.-2027. što daje dobru osnovu za definiranje *policy mix-a* u okviru teritorijalnih strategija za funkcionalne teritorije.

Na temelju odredbi EU regulative i trenutno važećeg nacionalnog zakonodavstva Republika Hrvatska u novom financijskom razdoblju 2021. - 2027. planira korištenje ITU mehanizma u **22 hrvatska grada:**

- 4 grada središta urbanih aglomeracija: Zagreb, Split, Rijeka i Osijek
- 10 gradova središta većih urbanih područja: Zadar, Slavonski Brod, Pula, Karlovac, Sisak, Varaždin, Šibenik, Dubrovnik, Bjelovar i Vinkovci
- 8 gradova središta manjih urbanih područja koji su sjedišta županija sukladno Zakonu o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj¹⁷: Koprivnica, Vukovar, Čakovec, Požega, Virovitica, Krapina, Gospić i Pazin.

¹³ Čl. 11. stavak 2. Uredbe (EU) 2021/1058

¹⁴ Čl. 29. Uredbe (EU) 2021/1060

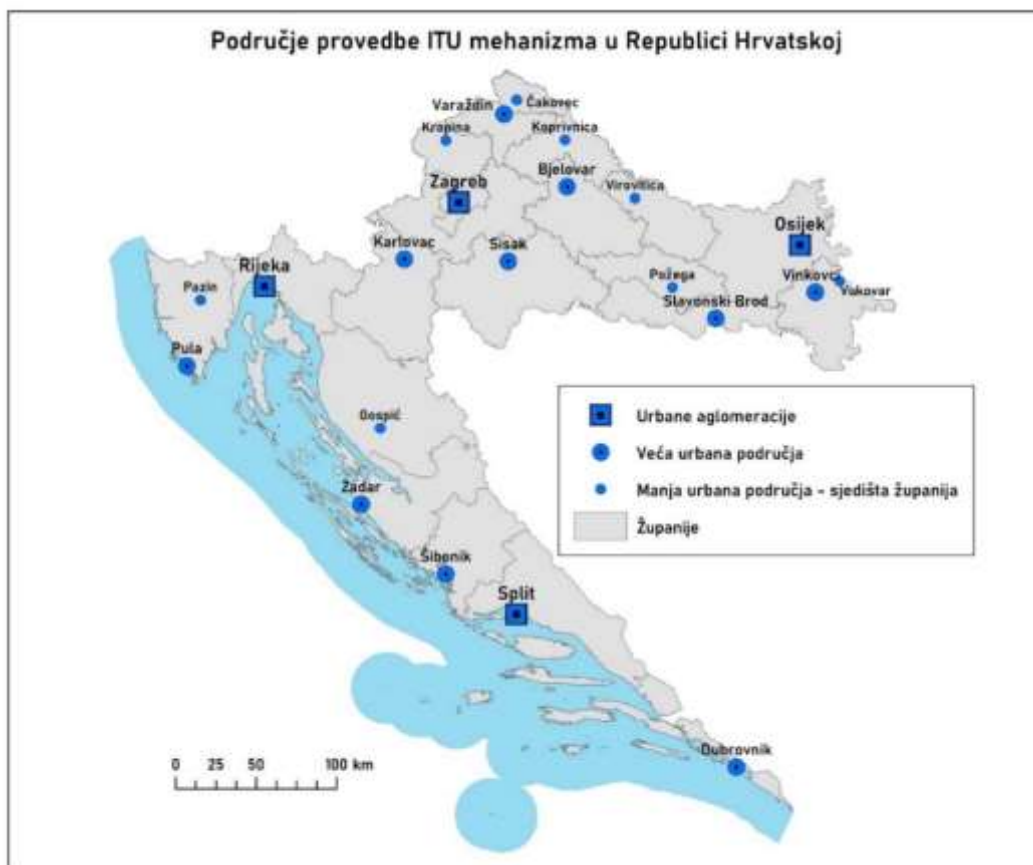
¹⁵ Čl. 5. stavak 1. Uredbe (EU) 2021/1060

¹⁶ Prilog I. Uredbe (EU) 2021/1060

¹⁷ Čl. 3. Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN 86/06, 125/06. – ispravak, 16/07. – ispravak, 95/08 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 46/10. – ispravak, 145/10, 37/13, 44/13 i 45/13. i 110/15

Tijekom procesa izrade Integriranog teritorijalnog programa u okviru programiranja nove financijske perspektive 2021. - 2027. bit će definirana područja ulaganja namijenjena razvoju urbanih područja.

Slika 1. Područja provedbe ITU mehanizma u RH za financijsko razdoblje 2021. - 2027.



1.4. Uloga i cilj izrade strategije razvoja urbanoga područja

Strategija razvoja urbanoga područja predstavlja:

- akt u smislu članka 15. ZRRRH-a kojim se definiraju ciljevi razvoja za urbana područja
- dokument u smislu članka 29. i 30. Uredbe (EU) 2021/1060 putem kojeg država članica pruža potporu integriranom teritorijalnom razvoju kroz ITU mehanizam.

Strategija razvoja urbanoga područja je akt strateškog planiranja u okviru politike regionalnog razvoja koji služi kao multi-sektorski strateški okvir kojim se planira razvoj urbanoga područja kao cjeline unutar jasno definiranog vremenskog razdoblja, odnosno predstavlja preduvjet za korištenje ITU mehanizma za sedmogodišnje razdoblje u skladu s višegodišnjim financijskim okvirom kohezijske politike Europske unije.

Cilj izrade **strategije razvoja urbanoga područja** je definiranje zajedničkih smjerova razvoja urbanoga područja, predlaganje zajedničkih pravaca djelovanja, olakšavanje provedbe zajedničkih projekata – drugim riječima razvoj „zajedničke strateške vizije“ koja nadilazi administrativne granice i stvara sinergije koje koriste urbanom području u cjelini.

Budući da je strategija razvoja urbanoga područja temeljni strateški dokument za urbano područje, mora se temeljiti na uvjerljivom logičkom slijedu međusobno dosljednih i logički povezanih dijelova.

Konkretno, SRUP mora:

- biti utemeljen na detaljnoj analizi stanja baziranoj na opsežnim, relevantnim i ažuriranim podacima, koji ukazuju na gospodarske, ekološke, klimatske, demografske i socijalne izazove s kojima se urbano područje suočava (prema *obrascu DODATKA 5*. Smjernice za izradu analize stanja i indikativni sadržaj analize stanja);
- strateški prikazati pristup održivom urbanom razvoju ciljanog urbanoga područja unutar jasno određenog vremenskog razdoblja, utvrđujući hijerarhiju ciljeva koji moraju biti mjerljivi;
- predložiti međusektorski integrirani pristup razvoju urbanoga područja usmjeren na rješavanje niza međusobno povezanih problema urbanoga područja u različitim sektorima;
- definirati očekivane rezultate i uključiti sustav relevantnih pokazatelja koje je potrebno koristiti za praćenje provedbe SRUP-a.

Uspješan rezultat procesa izrade SRUP-a osigurava se kroz aktivno sudjelovanje u partnerskim konzultacijama koje uključuju predstavnike svih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave kao i predstavnike svih relevantnih dionika razvoja urbanoga područja tijekom cijelog postupka strateškog planiranja, tražeći njihove doprinose i uključujući ih prema potrebi.

2. POSTUPAK STRATEŠKOG PLANIRANJA ODRŽIVOG URBANOG RAZVOJA

Postupak strateškog planiranja održivog urbanoga razvoja uključuje sljedeće ključne aktivnosti te njihove podaktivnosti:

2.1. Definiranje obuhvata i uspostava urbanih područja

- 2.1.1. Definiranje grada središta urbanoga područja
- 2.1.2. Definiranje JLS-ova koji se predlažu za ulazak u obuhvat urbanoga područja
- 2.1.3. Traženje pisanog mišljenja o ulasku JLS-ova u obuhvat
- 2.1.4. Dostava mišljenja JLS-ova o ulasku u obuhvat
- 2.1.5. Dostava konačnog prijedloga obuhvata na mišljenje Ministarstvu
- 2.1.6. Mišljenje Ministarstva na konačni prijedlog obuhvata
- 2.1.7. Uspostava urbane aglomeracije/urbanoga područja

2.2. Uspostava institucionalnog okvira za izradu i provedbu SRUP-a

- 2.2.1. Sklapanje Sporazuma o suradnji na izradi i provedbi SRUP-a
- 2.2.2. Uspostava Partnerskog vijeća za urbano područje
- 2.2.3. Uspostava Koordinacijskog vijeća

2.3. Izrada i donošenje SRUP-a

- 2.3.1. Izrada nacrtu SRUP-a
- 2.3.2. Savjetovanje sa javnošću o nacrtu SRUP-a
- 2.3.3. Donošenje, izmjena i/ili dopuna SRUP-a
- 2.3.4. Izrada, donošenje, izmjena i/ili dopuna provedbenih akata SRUP-a

2.4. Izvještavanje o provedbi SRUP-a

2.5. Vrednovanje SRUP-a

U nastavku se daje opis predmetnih aktivnosti i podaktivnosti koji uključuje definiranje tijela koje je odgovorno za provedbu aktivnosti, način na koji se aktivnost provodi te upućivanje na obrasce koje urbana područja koriste kod provedbe pojedinih aktivnosti i/ili upućivanje na odredbe propisa koji se primjenjuju kod provedbe pojedinih aktivnosti.

2.1. Definiranje obuhvata i uspostava urbanih područja

Urbana područja uspostavljaju se radi učinkovitijeg planiranja i provedbe urbane politike kao jedne od važnih komponenti regionalne politike (čl. 14.st.1. ZRRRH-a). Pri tome se ciljevi i prioriteti razvoja za urbana područja određuju u SRUP-u koji mora obuhvatiti jasno definiran teritorij. Slijedom navedenoga, definiranje obuhvata i uspostava urbanoga područja prvi je korak u postupku strateškog planiranja održivog urbanoga razvoja.

Napomena:

Provedba ITU mehanizma, kao jednog od alata za provedbu politike urbanoga razvoja, planirana je samo u urbanim aglomeracijama, većim urbanim područjima i manjim urbanim područjima koja su sjedišta županija.

Za sve tri kategorije urbanih područja: urbane aglomeracije, veća urbana područja i manja urbana područja koja su sjedišta županija, u daljnjem tekstu Smjernica koristi se zajednički termin urbana područja. U dijelovima Smjernica koje propisuju različito postupanje za pojedine kategorije urbanih područja istaknut će se o kojoj se kategoriji urbanoga područja radi.

Vodeći računa o različitim statusima uspostave pojedinih urbanih područja postupak definiranja i uspostave urbanih područja temeljem ovih Smjernica moraju provesti:

- gradovi središta urbanih područja koji su planirani za korištenje ITU mehanizma u financijskom razdoblju 2021. – 2027., a koji do dana donošenja ovih Smjernica nisu uspostavili svoja urbana područja
- gradovi središta urbanih područja koja su uspostavljena prije donošenja ovih Smjernica, a koja mijenjaju svoj obuhvat.

Napomena: Gradovi središta urbanih područja koji su planirani za korištenje ITU mehanizma u financijskom razdoblju 2021. – 2027., a koji su do dana donošenja ovih Smjernica uspostavili svoja urbana područja temeljem verzije 1.0 Smjernica postupak definiranja i uspostave urbanoga područja temeljem ovih Smjernica provode **samo u slučaju ako mijenjaju svoj obuhvat**. Ako navedeni gradovi svoj obuhvat ne mijenjaju, o istome ovome Ministarstvu dostavljaju samo očitovanje. U slučaju potrebe, Ministarstvo zadržava pravo zatražiti od gradova dopunu dokumentacije.

2.1.1. Definiranje grada središta urbanog područja

Gradovi središta urbanih područja definirani su temeljem članka 14. ZRRRH-a. Gradovi koji su sjedišta županija definirani su sukladno članku 3. Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj.

Za provedbu ITU mehanizma planirani su u nastavku navedeni gradovi središta urbanih aglomeracija, gradovi središta većih urbanih područja i gradovi središta manjih urbanih područja koji su sjedišta županija.

Tablica 1. Popis gradova središta urbanih aglomeracija

Popis gradova središta urbanih aglomeracija		
	Grad	Broj stanovnika (popis 2011.¹⁸)
1.	Zagreb	790.017
2.	Split	178.102
3.	Rijeka	128.624
4.	Osijek	108.048

Tablica 2. Popis gradova središta većih urbanih područja

Popis gradova središta većih urbanih područja*		
	Grad	Broj stanovnika (popis 2011.¹⁸)
1.	Zadar	75.062
2.	Slavonski Brod	59.141
3.	Pula - Pola	57.460
4.	Karlovac	55.705
5.	Sisak	47.768
6.	Varaždin	46.946
7.	Šibenik	46.332
8.	Dubrovnik	42.615
9.	Bjelovar	40.276
10.	Vinkovci	35.312

***Prema broju stanovnika pod velika urbana područja ubrajaju se i Velika Gorica, Samobor i Kaštela. Velika Gorica i Samobor čine jedinstveno urbano područje UA Zagreb sukladno odredbi čl. 14. st. 8. ZRRRH-a.**

Kaštela čini jedinstveno urbano područje UA Split obzirom da ne postoje JLS-ovi koji s minimalno 30% zaposlenih dnevno migriraju u Kaštela, dok s druge strane 34,96% zaposlenih dnevno migrira iz Kaštela prema Splitu.

¹⁸Prema zadnjem službenom popisu stanovništva, kućanstva i stanova 2011.
<https://www.dzs.hr/hrv/censuses/census2011/censuslogo.htm>

Tablica 3. Popis gradova središta manjih urbanih područja koji su sjedišta županija

Popis gradova središta manjih urbanih područja koji su sjedišta županija		
	Grad	Broj stanovnika (popis 2011.¹⁸)
1.	Koprivnica	30.854
2.	Vukovar	27.683
3.	Čakovec	27.104
4.	Požega	26.248
5.	Virovitica	21.291
6.	Krapina	12.480
7.	Gospić	12.745
8.	Pazin	8.638

2.1.2. Definiranje JLS-ova koji se predlažu za ulazak u obuhvat urbanoga područja

Grad središte urbanoga područja definira JLS-ove koje predlaže za ulazak u obuhvat svog urbanoga područja. Prilikom predlaganja obuhvata grad središte mora voditi računa o odredbama članka 14. stavak 8. ZRRRH-a koji definira da u slučaju **kada dva ili više urbanih područja neposredno graniče, smatraju se jedinstvenim urbanim područjem.**

Kod gradova planiranih za korištenje ITU mehanizma urbano područje obavezno obuhvaća administrativno i teritorijalno područje grada središta urbanoga područja te administrativno teritorijalno područje okolnih JLS-ova koji imaju snažne funkcionalne i gospodarske veze s gradom središtem urbanoga područja (obuhvat čini grad središte i više okolnih JLS-ova).

2.1.2.1. Osnovni i dodatni kriteriji

Gradovi središta urbanih područja definiraju svoj obuhvat temeljem osnovnih i dodatnih kriterija.

I. Osnovni kriteriji

Osnovni kriteriji su:

- 1. prostorni kontinuitet** (svi JLS-ovi moraju činiti kontinuirano urbano područje kako bi se osigurala teritorijalna cjelovitost društveno-gospodarskog i teritorijalnog planiranja) –

kriterij prostornog kontinuiteta je obvezan za sve JLS-ove koji ulaze u obuhvat urbanoga područja;

2. udio dnevnih migracija zaposlenih u središte urbanoga područja od minimalno 30 %* (sukladno službenim podacima Državnog zavoda za statistiku¹⁹).

*** Iznimka vezano uz kriterij dnevnih migracija:**

U iznimnim slučajevima, grad središte urbanoga područja u obuhvat može uključiti i JLS-ove koji ne ispunjavaju kriterij dnevnih migracija zaposlenih ukoliko ispunjavaju obvezni kriterij prostornog kontinuiteta i jedan ili više dodatnih kriterija koje definira grad središte. Isto tako, grad središte može odlučiti ne uključiti u obuhvat JLS-ove koji ispunjavaju uvjet dnevnih migracija, međutim, isto je potrebno obrazložiti u obrascu DODATKA 1. Konačni prijedlog obuhvata urbanoga područja.

Grad središte samostalno odlučuje postoji li potreba za definiranjem dodatnih kriterija ili će koristiti samo osnovne.

II. Dodatni kriteriji

Temeljem niže navedenih dodatnih kriterija, grad središte u obuhvat može predložiti JLS-ove koji ne ispunjavaju osnovni kriterij vezan uz dnevne migracije, a pri tom ispunjavajući ograničenje odstupanja od 40% (iz točke 2.1.2.2. Smjernica):

- **funkcionalna povezanost** (JLS-ovi koji ulaze u obuhvat imaju jake funkcionalne veze s gradom središtem – npr. zajednička komunalna, trgovačka društva i sl.) i/ili
- **udio dnevnih migracija učenika i studenata u središte urbanoga područja** (sukladno službenim podacima Državnog zavoda za statistiku²⁰) i/ili
- **zajednički integrirani projekti** (sukladno elektroničkom registru projekata Strateškog planiranja i upravljanja razvojem – SPUR-a. Integrirani projekti su višesektorski, višefondovski ili *umbrella* projekti (projekt se proteže kroz više JLS-ova) i/ili
- **infrastrukturni kriterij** (uključivanje u obuhvat JLS-ova na čijem području se nalazi kapitalni objekt cestovne, željezničke, lučke, zračne ili dr. infrastrukture - vodoopskrba, odvodnja, javni prijevoz) i/ili
- **kriterij odgovora na jedan ili više društvenih izazova** (klimatske promjene, kvaliteta zraka, prometno zagađenje, re-industrijalizacija, sigurnosni izazovi, nezaposlenost i socijalna isključenost i sl.) i/ili
- **kriterij odgovora na zajedničke razvojne probleme** uzrokovane specifičnostima teritorija i/ili sektora (primjerice: urbano-ruralno povezivanje, cjelovitost turističke destinacije sl.) i/ili
- drugi dodatni kriterij koji predlaže i obrazlaže sam grad središte.

¹⁹ Prema zadnjem službenom popisu stanovništva, kućanstva i stanova 2011. <https://www.dzs.hr/hrv/censuses/census2011/censuslogo.htm>

²⁰ Prema zadnjem službenom popisu stanovništva, kućanstva i stanova 2011. <https://www.dzs.hr/hrv/censuses/census2011/censuslogo.htm>

2.1.2.2. Veličina urbanoga područja

U konačan prijedlog obuhvata mogu ući minimalno 3 JLS-a (uključujući grad središte), dok maksimalan broj JLS-ova koji ulaze u obuhvat ne može biti veći od 40% u odnosu na broj JLS-ova koji ulaze u urbano područje sukladno kriteriju vezanom uz dnevne migracije (uključujući i grad središte).

Primjer:

U slučaju kada kriterij od minimalno 30 % dnevnih migracija zaposlenih **u grad središte** ispunjava 9 JLS-ova to čini ukupno 10 JLS-ova koji mogu ući u obuhvat urbanoga područja što uvećano za 40% iznosi ukupno 14 JLS-ova. Navedeno znači da **urbano područje može činiti minimalno 3 JLS-a, a maksimalno 14 JLS-ova, pod uvjetom da isti JLS-ovi zadovoljavaju kriterij prostornog kontinuiteta.**

2.1.3. Traženje pisanog mišljenja o ulasku JLS-ova u obuhvat

Grad središte urbanoga područja zatražit će od svih JLS-ova koje predlaže u obuhvat, a koji udovoljavaju kriterijima navedenim pod točkom 2.1.2., da dostave mišljenje svog predstavničkog tijela o ulasku u obuhvat te im za to osigurati odgovarajući rok.

Iznimka:

Grad središte koji je već **ranije uspostavio svoje urbano područje**, a obuhvat **mijenja** nakon donošenja ovih Smjernica, obavezno traži pisano mišljenje predstavničkih tijela samo onih JLS-ova koje naknadno ulaze u obuhvat.

Za JLS-ove koji ostaju u obuhvatu važeća su mišljenja predstavničkih tijela koja su ishođena u prethodnom postupku uspostave. Iznimno, ukoliko grad središte u suradnji s JLS-om procjeni da postoji potreba, može zatražiti novo mišljenje predstavničkog tijela tog JLS-a.

2.1.4. Dostava mišljenja JLS-ova o ulasku u obuhvat

Na traženje grada središta urbanoga područja, JLS-ovi koji su predloženi za ulazak u obuhvat dostavljaju mišljenja svojih predstavničkih tijela.

Pri tome treba voditi računa o sljedećem:

- mišljenje o ulasku u obuhvat JLS-a daje predstavničko tijelo tog JLS-a;
- mišljenje može biti pozitivno ili negativno;
- ako neki od JLS-a kojem je poslan zahtjev za očitovanjem o ulasku JLS-a u obuhvat, ne dostavi mišljenje u za to definiranom roku, smatra se kako je mišljenje JLS-a negativno (urbano područje može se formirati samo uz preduvjet dostavljenog pozitivnog mišljenja predstavničkog tijela JLS-a te se smatra kako JLS koji se nije očitovao i nije dostavio pozitivno mišljenje svog predstavničkog tijela, nema interes za ulazak u obuhvat te se njegovo mišljenje tumači kao negativno).

2.1.5. Dostava konačnog prijedloga obuhvata na mišljenje Ministarstvu

Grad središte urbanoga područja dostavlja Ministarstvu na mišljenje konačni prijedlog obuhvata prema *obrascu DODATKA 1. Konačni prijedlog obuhvata urbanoga područja* koji je prilog ovim Smjernicama i uključuje:

- popis JLS-ova koji se predlažu za ulazak u obuhvat;
- temeljna obilježja JLS-ova iz obuhvata;
- mišljenja predstavničkih tijela svih JLS-ova o ulasku u obuhvat urbanoga područja;
- kartu urbanoga područja.

Uz konačni prijedlog obuhvata, Ministarstvu se dostavljaju sva zaprimljena mišljenja (pozitivna i negativna) kao i komunikacija grada središta prema JLS-ovima koji nisu dostavili mišljenja.

Grad središte urbanoga područja koje mijenja obuhvat, uz Konačni prijedlog obuhvata – DODATAK 1., obavezno mora priložiti mišljenja predstavničkih tijela onih JLS-ova koji naknadno ulaze u obuhvat, dok za JLS-ove koji ostaju u obuhvatu može priložiti mišljenja predstavničkih tijela koja su ishoda u prethodnom postupku uspostave. Ako se iz urbanoga područja isključuju neki od JLS-ova koji ispunjavaju kriterij dnevnih migracija, grad središte uz Konačan prijedlog obuhvata urbanoga područja obavezno dostavlja i obrazloženje za isključivanje.

Gradovi središta urbanih područja koji su uspostavili svoja urbana područja temeljem verzije 1.0 Smjernica, a koji obuhvat ne mijenjaju, ovome Ministarstvu dostavljaju samo očitovanje da obuhvat njihovog urbanoga područja ostaje isti.

2.1.6. Mišljenje Ministarstva na konačni prijedlog obuhvata

Ministarstvo temeljem zaprimljene dokumentacije grada središta kontrolira je li konačni prijedlog obuhvata urbanoga područja definiran u skladu sa ZRRRH-om te u skladu s kriterijima iz ovih Smjernica.

Ako konačni prijedlog obuhvata nije definiran u skladu sa ZRRRH-om i ovim Smjernicama ili je dostavljeni prijedlog nepotpun ili nejasan, Ministarstvo traži dodatna pojašnjenja i/ili dopune od grada središta.

Ministarstvo gradu središtu urbanoga područja daje mišljenje na obuhvat odnosno donosi Odluku o ustrojavanju u slučaju urbane aglomeracije.

Gradovi središta urbanih područja koji su uspostavili svoja urbana područja temeljem verzije 1.0 Smjernica, a koji obuhvat ne mijenjaju ovom Ministarstvu o istome dostavljaju svoje očitovanje.

2.1.7. Uspostava urbane aglomeracije/urbanoga područja

Urbana područja u obuhvat predlažu samo JLS-ove za koja su predstavnička tijela JLS-ova dala pozitivno mišljenje na ulazak u obuhvat.

Temeljem članka 14. stavka 4. i 7. ZRRRH-a postoji razlika u načinu uspostave urbanih aglomeracija u odnosu na veća i manja urbana područja.

Urbana aglomeracija ustrojava se Odlukom ministra nadležnog za regionalni razvoj po prijedlogu grada središta. U obuhvat se uključuju samo JLS-ovi koji su dostavili pozitivna mišljenja svojih predstavničkih tijela o ulasku u obuhvat.

Preduvjeti za uspostavu:

- prethodno pribavljeno pozitivno mišljenje predstavničkih tijela svih JLS-ova o ulasku u obuhvat;
- prethodno pribavljeno mišljenje ministarstva nadležnog za prostorno uređenje (mišljenje pribavlja MRRFEU).

Veće i manje urbano područje ustrojava se Odlukom predstavničkog tijela grada središta urbanoga područja.

Preduvjeti za uspostavu:

- prethodno pribavljeno pozitivno mišljenje predstavničkih tijela svih JLS-ova o ulasku u obuhvat;
- prethodno pribavljeno pozitivno mišljenje Ministarstva na konačni prijedlog obuhvata.

Nakon utvrđivanja obuhvata urbanih aglomeracija/područja, isti nije moguće mijenjati do kraja financijskog razdoblja 2021. – 2027.

2.2. Uspostava institucionalnog okvira za izradu i provedbu SRUP-a

U ovom dijelu Smjernica opisuju se glavne aktivnosti vezane uz:

- 2.2.1. Sklapanje Sporazuma o suradnji na izradi i provedbi SRUP-a
- 2.2.2. Uspostava Partnerskog vijeća za urbano područje
- 2.2.3. Uspostava Koordinacijskog vijeća

Urbana područja navedene aktivnosti mogu provoditi drugačijim redoslijedom od gore navedenog, a mogu ih provoditi i paralelno.

2.2.1. Sklapanje Sporazuma o suradnji na izradi i provedbi SRUP-a

Izrada i provedba SRUP-a uključuje širok krug dionika s područja obuhvata urbanoga područja. Slijedom navedenog potrebno je jasno definirati uloge i odgovornosti svih dionika u procesu izrade SRUP-a.

Grad središte urbanoga područja kao nositelj izrade SRUP-a pokreće postupak sklapanja Sporazuma na izradi i provedbi SRUP-a između svih JLS-ova koje ulaze u obuhvat.

Sporazum sklapaju gradonačelnici/općinski načelnici svih JLS-ova koji ulaze u obuhvat urbanoga područja i njime definiraju način suradnje prilikom izrade i provedbe SRUP-a, a sukladno *obrascu DODATKA 2. Sporazum o suradnji tijekom izrade i provedbe strategije razvoja urbanoga područja* koji je prilog ovim Smjernicama.

2.2.2. Uspostava Partnerskog vijeća za urbano područje

Obaveza uspostave Partnerskog vijeća za urbano područje definirana je člankom 28. ZRRRH-a.

Partnersko vijeće za urbano područje osniva grad središte urbanoga područja radi sudjelovanja u donošenju SRUP-a, utvrđivanja prioriteta razvoja, predlaganja strateških projekata te njihove provedbe i praćenja. Partnersko vijeće ima savjetodavnu ulogu.

Članove partnerskog vijeća za urbano područje imenuje gradonačelnik grada središta urbanoga područja uz prethodno pribavljena mišljenja izvršnih tijela svih JLS-ova s urbanoga područja²¹.

U radu partnerskog vijeća za urbano područje sudjeluju predstavnici:

- svih JLS-ova koji čine urbano područje;
- županije i regionalnog koordinatora²²;
- drugih javnih tijela čije je sudjelovanje značajno za razvoj urbanoga područja;

²¹ Čl. 13. st. 3. Uredbe o osnivanju, sastavu, djelokrugu i načinu rada partnerskih vijeća (NN 103/15).

²² Ako urbano područje obuhvaća JLS-ove s područja više županija u radu partnerskog vijeća za urbano područje sudjeluju predstavnici svake županije i svakog regionalnog koordinatora pod koje spadaju JLS-ovi iz obuhvata.

- visokoškolskih ustanova, pružatelja obrazovnih usluga i usluga osposobljavanja te istraživačkih centara;
- gospodarskih i socijalnih partnera, uključujući istaknute organizacije gospodarskih i socijalnih partnera te predstavnike gospodarskih i obrtničkih komora ili poslovnih udruženja iz urbanoga područja;
- organizacija civilnog društva, posebno iz područja zaštite okoliša, promicanja socijalne uključenosti, jednakosti među spolovima i nediskriminacije, zaštite prava nacionalnih manjina uzimajući u obzir geografsku i tematsku pokrivenost, sposobnost upravljanja, stručnost i inovativne pristupe.

Partnersko vijeće za urbano područje sastavlja se sukladno načelu ravnomjerne zastupljenosti partnera iz svih jedinica koje čine urbano područje, pri čemu ni jedan sektor ne smije imati natpolovičnu većinu članova u partnerskom vijeću²³.

Osnivanje, sastav djelokrug i način rada partnerskog vijeća detaljno se uređuje Uredbom o osnivanju, sastavu, djelokrugu i načinu rada partnerskih vijeća (NN, 103/15²⁴) te se grad središte urbanoga područja, kod uspostave partnerskog vijeća, vodi odredbama predmetne Uredbe.

2.2.3. Uspostava Koordinacijskog vijeća

Koordinacijsko vijeće je tijelo zaduženo za koordinaciju izrade, izmjene i/ili dopune, donošenja, provedbe i praćenja provedbe strategije razvoja urbanoga područja. Koordinacijsko vijeće daje mišljenje o svim ključnim koracima u postupku izrade i provedbe SRUP-a prije upućivanja dokumenata na predstavnička tijela JLS-ova.

Koordinacijsko vijeće osniva se Odlukom gradonačelnika grada središta urbanoga područja. Predsjednik Koordinacijskog vijeća bira se na prvoj sjednici.

Koordinacijsko vijeće čine gradonačelnici i načelnici svih gradova i općina koje su u sastavu urbanoga područja, odnosno njihovi zamjenici.

Odluke Koordinacijskog vijeća donose se natpolovičnom većinom glasova svih članova Koordinacijskog vijeća.

Osnivanje, sastav, djelokrug i način rada Koordinacijskog vijeća uređuje se Poslovníkom prema **obrascu DODATKA 3. Osnovne odredbe Poslovníka Koordinacijskog vijeća** koji je prilog ovim Smjernicama i koji predstavlja minimalan obvezni sadržaj.

²³ Čl. 12. st. 2. Uredbe o osnivanju, sastavu, djelokrugu i načinu rada partnerskih vijeća (NN 103/15).

²⁴ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_09_103_2005.html

2.3. Izrada i donošenje SRUP-a

U ovom poglavlju opisan je postupak izrade i proces donošenja SRUP-a kroz sljedeća poglavlja:

- 2.3.1. Izrada SRUP-a
- 2.3.2. Savjetovanje s javnošću o nacrtu SRUP-a
- 2.3.3. Donošenje, izmjena i/ili dopuna SRUP-a
- 2.3.4. Izrada, donošenje, izmjena i/ili dopuna provedbenih akata SRUP-a

2.3.1. Izrada nacrtu SRUP-a

Nositelj izrade SRUP-a je **grad središte urbanoga područja**²⁵.

SRUP se izrađuje prema *obrascu DODATKA 4. Struktura strategije razvoja urbanoga područja*. Predmetni obrazac je prilog ovim Smjernicama te je izrađen u skladu s člankom 29. Uredbe (EU) 2021/1060²⁶ koji definira minimalni sadržaj teritorijalne strategije.

Pri izradi SRUP-a grad središte vodi se odredbama ZRRRH-a te odredbama ovih Smjernica. Postupak je sljedeći:

- gradonačelnik grada središta podnosi prijedlog za pokretanje postupka izrade, izmjene i/ili dopune SRUP-a predstavničkom tijelu grada središta koje odlučuje o prijedlogu;
- predstavničko tijelo grada središta donosi odluku o izradi, izmjeni i/ili dopune SRUP-a;
- nakon donesene odluke o izradi, izmjeni i/ili dopuni SRUP-a, gradonačelnik o navedenom obavještava Partnersko vijeće urbanoga područja, Koordinacijsko vijeće urbanoga područja, Regionalnog koordinatora, ministarstvo nadležno za regionalni razvoj te predstavnička tijela svih JLS-ova u obuhvatu;
- gradonačelnik grada središta (podnositelj prijedloga) putem mrežnih stranica obavještava javnost o početku izrade, izmjene i/ili dopune SRUP-a u roku od 8 dana od početka postupka izrade, izmjene ili dopune.

Obveze tijekom izrade nacrtu:

- **pokretanje postupka prethodnog vrednovanja (vrednovanje tijekom izrade SRUP-a)**²⁷

Prethodno vrednovanje provodi se tijekom svih faza izrade SRUP-a, a završava prije njenog usvajanja. Grad središte urbanoga područja pokreće izradu prethodnog vrednovanja SRUP-a koje provodi nezavisno stručno tijelo. Osnovna svrha prethodnog vrednovanja je poboljšanje kvalitete SRUP-a, a time ujedno i kvalitete cjelokupnog procesa programiranja.

²⁵ Čl.15. st. 2. ZRRRH (NN 147/14, 123/17, 118/18)

²⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2021:231:FULL&from=EN>

²⁷ Čl. 48. st. 1. ZRRRH (NN 147/14, 123/17, 118/18).

Kako bi se osigurala objektivnost i dodana vrijednost cijelog procesa, prethodno vrednovanje mora izvršiti tim kvalificiranih stručnjaka neovisnih od tima za izradu SRUP-a.

Prethodnim vrednovanjem osigurava se da svaki SRUP bude ocijenjen na temelju osnovnih kriterija utvrđenih u trenutno važećim propisima koju definiraju sustav vrednovanja²⁸. Sažetak prethodnog vrednovanja treba biti uključen u SRUP, gdje je potrebno objasniti kako su doprinosi i primjedbe izvršitelja vrednovanja (ocjenjivači) uključeni u SRUP (detaljnije o postupku vrednovanja vidjeti u točki 2.5 ovih Smjernica).

▪ **strateška procjena utjecaja na okoliš**

Strateška procjena utjecaja na okoliš (dalje u tekstu: strateška procjena) je postupak kojim se procjenjuju vjerojatno značajni učinci na okoliš do kojih može doći uslijed provedbe SRUP-a.

Grad središte urbanoga područja dužan je prije započinjanja postupka izrade SRUP-a, ishoditi mišljenje ministarstva nadležnog za zaštitu okoliša, odnosno nadležnog upravnog tijela za zaštitu okoliša u županiji o potrebi provedbe postupka ocjene, odnosno strateške procjene, prema zakonu kojim se uređuje zaštita okoliša²⁹. Ako postoji potreba provedbe predmetnog postupka, isti je važno vremenski uskladiti s procesom izrade SRUP-a kako bi se izbjegla kašnjenja.

2.3.2. Savjetovanje s javnošću o nacrtu SRUP-a

Grad središte urbanoga područja o nacrtu SRUP-a provodi postupak savjetovanja s javnošću u skladu s odredbama propisa koji uređuju postupak savjetovanja s javnošću³⁰.

Grad središte urbanoga područja dužan je donijeti te na svojoj internetskoj stranici objaviti plan savjetovanja s javnošću za kalendarsku godinu, najkasnije do isteka prethodne kalendarske godine. Plan savjetovanja s javnošću sadrži naziv dokumenta, očekivano vrijeme njegova donošenja ili usvajanja, okvirno vrijeme provedbe internetskog savjetovanja te druge predviđene načine na koje se namjerava provesti savjetovanje kao što su javne rasprave, sudjelovanje u radnim grupama i drugo.

Savjetovanje s javnošću provodi se preko središnjeg državnog internetskog portala za savjetovanje s javnošću, objavom nacrtu SRUP-a s obrazloženjem razloga i ciljeva koji se žele postići njenim donošenjem te uz poziv javnosti za dostavom svojih prijedloga i mišljenja. Savjetovanje u pravilu traje 30 dana.³¹

²⁸ Vrednovanje politike regionalnoga razvoja uređeno je Pravilnikom o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnoga razvoja, NN 121/15 - podzakonski akt ZRRRH-a.

²⁹ Trenutno je na snazi Zakon o zaštiti okoliša NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18 (čl. 66) i Uredba o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš (NN 3/17).

³⁰ Trenutno je na snazi Zakon o pravu na pristup informacijama (NN 25/13, 85/15)

³¹ Čl. 11. Zakona o pravu na pristup informacijama (NN 25/13, 85/15).

2.3.3. **Donošenje, izmjena i/ili dopuna SRUP-a**

SRUP donosi **predstavničko tijelo grada središta** urbanoga područja³².

Nacrt SRUP-a priprema grad središte urbanoga područja te ga podnosi na mišljenje Koordinacijskom vijeću. Koordinacijsko vijeće mišljenje o konačnom nacrtu SRUP-a donosi natpolovičnom većinom glasova svih članova, nakon čega nacrt upućuje svim JLS-ovima iz obuhvata, a radi davanja mišljenja njihovih predstavničkih tijela, kao i na mišljenje partnerskom vijeću za urbano područje. Nakon pribavljenih mišljenja, Koordinacijsko vijeće upućuje konačni nacrt SRUP-a gradu središtu urbanoga područja, radi donošenja SRUP-a od strane njegovog predstavničkog tijela.

Preduvjeti za donošenje SRUP-a:

- ✓ prethodno pribavljeno pozitivno mišljenje Koordinacijskog vijeća;
- ✓ prethodno pribavljeno mišljenje predstavničkih tijela svih JLS-ova koji ulaze u sastav urbanoga područja na konačni prijedlog SRUP-a.
- ✓ prethodno pribavljeno mišljenje partnerskog vijeća za urbano područje na konačni prijedlog SRUP-a.

Nakon što **predstavničko tijelo grada središta** urbanoga područja donese SRUP, isti se javno objavljuje na internetskim stranicama grada središta urbanoga područja, u skladu sa odredbama propisa koji uređuje pravo na pristup informacijama³³.

Izmjena i/ili dopuna SRUP-a

Izmjenu i/ili dopunu SRUP-a donosi **predstavničko tijelo grada središta** urbanoga područja u istom postupku i uz iste preduvjete po kojima se donosi SRUP.

³² Čl. 15. st. 5. ZRRRH (NN 147/14, 123/17, 118/18)

³³ Trenutno je na snazi Zakon o pravu na pristup informacijama (NN 25/13, 85/15)

Slika 1: Shematski prikaz postupka izrade/izmjene/donošenja SRUP-a



2.3.4. Izrada, donošenje, izmjena i/ili dopuna provedbenih akata SRUP-a

Provedbeni akti SRUP-a su:

- **Akcijski plan** za provedbu SRUP-a (vidi Provedbeni dokumenti, Prilog 4.1. Akcijijski plan strategije razvoja urbanoga područja),
- **Komunikacijska strategija i komunikacijski akcijski plan** SRUP-a (vidi: Provedbeni dokumenti, 4.2. Komunikacijska strategija i komunikacijski akcijski plan - struktura)

Provedbeni akti SRUP-a **nisu sastavni dijelovi SRUP-a**, ali se izrađuju istovremeno sa SRUP-om.

Akcijski plan, Komunikacijsku strategiju i Komunikacijski akcijski plan **donosi predstavničko tijelo grada središta urbanoga područja u istom postupku i uz iste preduvjete po kojima se donosi SRUP.**

Izrada i donošenje Akcijskog plana

Akcijski plan za provedbu SRUP-a je provedbeni akt koji izrađuje grad središte urbanoga područja, u pravilu za razdoblje 2-3 godine, a koje je moguće povezati s proračunom te sadrži pregled glavnih mjera s pokazateljima rezultata, ključnim točkama ostvarenja, rokovima i nositeljima provedbe i procjenom fiskalnog učinka.

Nacrt Akcijskog plana priprema grad središte urbanoga područja te ga podnosi na mišljenje Koordinacijskom vijeću. Koordinacijsko vijeće mišljenje o konačnom nacrtu Akcijskog plana donosi natpolovičnom većinom glasova svih članova Koordinacijskog vijeća, nakon čega nacrt upućuje svim JLS-ovima iz obuhvata radi davanja mišljenja njihovih predstavničkih tijela, kao i na mišljenje partnerskom vijeću za urbano područje. Nakon pribavljenih mišljenja, Koordinacijsko vijeće upućuje konačni nacrt Akcijskog plana gradu središte urbanoga područja radi donošenja Akcijskog plana od strane njegovog predstavničkog tijela. Akcijski plan upućuje se predstavničkom tijelu na donošenje zajedno s prijedlogom SRUP-a ili najkasnije 60 dana od dana donošenja SRUP-a.

Akcijski plan se usklađuje svake godine u istom postupku po kojem se i donosi.

Akcijski plan se izrađuje **prema obrascu Akcijskog plana** koji je Prilog ovim Smjernicama (vidi: Provedbeni dokumenti, Prilog 4.1. Akcijski plan strategije razvoja urbanoga područja).

Izrada i donošenje Komunikacijske strategije i komunikacijskog akcijskog plana

Komunikacijska strategija je dokument kojim se određuju komunikacijski ciljevi koje grad središte kao nositelj izrade SRUP-a želi postići komunikacijom s javnošću te definira ključne komunikacijske poruke, ciljne skupine i komunikacijske kanale.

Komunikacijski akcijski plan je dokument kojim se definira okvir za postizanje komunikacijskih ciljeva određenih komunikacijskom strategijom te detaljno razrađuju mjere i aktivnosti informiranja i vidljivosti na operativnoj razini u svrhu provedbe komunikacijskih ciljeva.

Nacrt Komunikacijske strategije i komunikacijskog akcijskog plana izrađuje grad središte urbanoga područja radi odgovarajućeg informiranja, komunikacije i vidljivosti postupka planiranja javnih politika. Nacrt predmetnih dokumenata podnosi se na mišljenje Koordinacijskom vijeću. Koordinacijsko vijeće mišljenje o konačnom nacrtu komunikacijske strategije i komunikacijskog akcijskog plana donosi natpolovičnom većinom glasova svih članova Koordinacijskog vijeća, nakon čega nacrt upućuje svim JLS-ovima iz obuhvata radi

davanja mišljenja njihovih predstavničkih tijela, kao i na mišljenje partnerskom vijeću za urbano područje. Nakon pribavljenih mišljenja, Koordinacijsko vijeće upućuje konačni nacrt Komunikacijske strategije i komunikacijskog akcijskog plana gradu središte urbanoga područja radi donošenja tih dokumenata od strane njegovog predstavničkog tijela.

Komunikacijska strategija i komunikacijski akcijski plan donose se u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu odluke predstavničkog tijela grada središta urbanoga područja o izradi SRUP-a.

Komunikacijska strategija i Komunikacijski akcijski plan izrađuju se prema strukturi koja je sastavni dio ovih Smjernica (vidi: Provedbeni dokumenti, 4.2. Komunikacijska strategija i komunikacijski akcijski plan - struktura).

Izmjena i/ili dopuna Akcijskog plana, Komunikacijske strategije i Komunikacijskog akcijskog plana

Izmjenu i/ili dopunu Akcijskog plana, Komunikacijske strategije i Komunikacijskog akcijskog plana donosi **predstavničko tijelo grada središta** urbanoga područja, u istom postupku i uz iste preduvjete po kojima se ti dokumenti donose.

2.4. Izvještavanje o provedbi SRUP-a

Za izvještavanje o provedbi SRUP-a **nadležan je grad središte urbanoga područja koji je ujedno i nositelj izrade SRUP-a.**³⁴

Nositelj izrade SRUP-a izvješće podnosi Ministarstvu³⁵ jednom godišnje, najkasnije do 31. srpnja tekuće godine za prethodnu godinu³⁶.

Grad središte izrađuje Izvješće o provedbi SRUP-a temeljem uputa koje će gradovima dostaviti Ministarstvo.

Koordinacijsko vijeće daje mišljenje na Izvješće, prije njegovog podnošenja Ministarstvu.

Grad središte urbanoga područja na svojim internetskim stranicama objavljuje podatke i godišnja izvješća o provedbi SRUP-a u skladu s odredbama propisa koji uređuje pravo na pristup informacijama³⁷.

³⁴ Čl. 49. st. 4. ZRRRH (NN 147/14, 123/17, 118/18).

³⁵ Čl. 49. st. 4. ZRRRH (NN 147/14, 123/17, 118/18).

³⁶ Čl. 49. st. 4. ZRRRH te čl. 15. st.2. Pravilnika o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 6/2019) različito definiraju rokove za izvještavanje stoga su ovim Smjericama preuzeti rokovi iz ZRRRH.

³⁷ Trenutno je na snazi Zakon o pravu na pristup informacijama (NN 25/13, 85/15)

2.5. Vrednovanje SRUP-a

U skladu s člankom 48. ZRRRH-a planski dokumenti politike regionalnoga razvoja podliježu postupku vrednovanja tijekom izrade, provedbe te nakon provedbe, a detaljniji postupak i metodologija vrednovanja politike regionalnoga razvoja uređuje se Pravilnikom o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnoga razvoja (NN 121/2015) u skladu s kojim se provodi i postupak vrednovanja SRUP-a.

Provode se sljedeće vrste vrednovanja:

- vrednovanje tijekom izrade (prethodno vrednovanje):
 - provodi se tijekom izrade SRUP-a;
 - osigurava relevantnost i koherentnost dokumenta, a zaključci vrednovanja integriraju se u SRUP tijekom izrade;
 - usmjereno je prvenstveno na analizu snaga, slabosti i razvojnog potencijala te pruža relevantnim dionicima prethodnu prosudbu o tome jesu li razvojna pitanja ispravno utvrđena, jesu li predložena strategija i ciljevi relevantni, je li vidljiva koherentnost u odnosu na nadređene politike i smjernice, jesu li očekivani učinci realni i sl.
 - pruža potrebnu osnovu za praćenje i buduće vrednovanje, na način da osigurava oblikovanje jasnih i mjerljivih ciljeva te pokazatelja za praćenje ostvarenja ciljeva.
- vrednovanje tijekom provedbe:
 - provodi se tijekom provedbe SRUP-a;
 - nositelji provedbe SRUP-a mogu samostalno odlučivati što će se vrednovati i kada;
 - pomaže donositeljima odluka da tijekom provedbe utvrde nedostatke u provedbi i slijedom toga poduzmu potrebne korake ukoliko su potrebne njegove izmjene.
- vrednovanje nakon provedbe:
 - provodi se po završetku provedbe SRUP-a;
 - sažeto ponavlja i ocjenjuje cjelokupni utjecaj/činak SRUP-a odnosno njegovu djelotvornost i učinkovitost.

Postupak vrednovanja pokreće gradonačelnik grada središta urbanoga područja donošenjem odluke o početku postupka vrednovanja SRUP-a, u skladu s planom vrednovanja. Prije početka postupka vrednovanja potrebno je izraditi opis posla za provedbu vrednovanja te ustrojiti upravljačku skupinu za provedbu vrednovanja. Upravljačka skupina je tijelo koje se sastoji od najmanje tri člana koja rade u istim ili srodnim područjima koja su predmet vrednovanja, a ustrojava se u cilju analize svih aspekata vrednovanja, od pripreme vrednovanja do završnog izvještaja o provedenom vrednovanju. Upravljačku skupinu imenuje gradonačelnik grada središta urbanoga područja³⁸.

³⁸ Čl. 10., 11. i 14. Pravilnika o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnoga razvoja (NN 121/15)

Grad središte urbanoga područja na svojim internetskim stranicama objavljuje završni izvještaj o provedenom vrednovanju. Preporučeni sadržaj završnog izvještaja sastavni je dio Pravilnika o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnoga razvoja³⁹.

3. POPIS DODATAKA SMJERNICAMA

DODATAK 1. Konačni prijedlog obuhvata urbanoga područja

DODATAK 2. Sporazum o suradnji tijekom izrade i provedbe strategije razvoja urbanoga područja

DODATAK 3. Osnovne odredbe Poslovnika Koordinacijskog vijeća

DODATAK 4. Struktura strategije razvoja urbanoga područja

DODATAK 5. Smjernice za izradu analize stanja i indikativni sadržaj analize stanja

Napomena:

Ministarstvo zadržava pravo izmjena/dopuna obrazaca koji su dodaci ovim Smjernicama bez donošenja Odluke o izmjenama Smjernica.

4. PROVEDBENI DOKUMENTI STRATEGIJE RAZVOJA URBANOGA PODRUČJA

4.1. Akcijski plan strategije razvoja urbanoga područja

4.2. Komunikacijska strategija i Komunikacijski akcijski plan – struktura

KLASA: 910-08/21-07/1

URBROJ: 538-06-3-1-1/280-21-7

Zagreb, 12. srpnja 2021. godine

³⁹ Čl. 15. Pravilnika o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnoga razvoja (NN 121/15)